

Bedrijfsbezoek aan Van de Vloeikenshoeve bij Yves en Sylvia Gericke-Luyckx in Wuustwezel – 26/06/2018

Situering van het bedrijf

We bezoeken een gespecialiseerd witblauw fokbedrijf met enige faam in de fokkerijwereld. De veestapel bestaat uit ongeveer 180 à 190 runderen met jaarlijks 80 kalvingen. Sinds 2015 worden de stieren terug afgemest, met uitzondering van een beperkt aantal (5 tot 10) die als nuchter kalf (NUKA) verkocht worden. Dit gebeurt omwille van plaatsgebrek in de winter- en voorjaarsperiode.

De totale beteelde oppervlakte van het bedrijf bedraagt 53 ha, waarbij het accent ligt op de teelten voor de ruwvoederverzorging. Het bedrijf telt 16 ha maïs en ongeveer 25,5 ha grasland. Hiervan ligt 2 ha in natuurgebied wat betekent dat het gras pas vanaf 15 juni mag gemaaid worden. Het beheersgras wordt tweemaal gemaaid voor hooiwinning. Nog ongeveer 6 ha wordt als maaibeide gebruikt. Daarnaast teelt hij 2 ha spelt, 2 ha voederbieten en 7,5 ha zomergerst waarvan 3 à 4 ha om zelf te vervoederen. De spelt is in hoofdzaak bedoeld voor het jongvee.

Het is een familiaal bedrijf waar man en vrouw de voornaamste arbeid leveren. Met uitzondering van de drukke periodes zoals de voorjaars- en de oogstwerkzaamheden, want dan wordt er beroep gedaan op een loonwerker.

Afkalfmanagement

De keizersnede vindt plaats in de bindstal. De laatste 14 dagen van de dracht worden de drachtige dieren naar de bindstal gebracht. Dagelijks wordt de temperatuur 's morgens en 's avonds gemeten. Yves vindt dat op deze manier best het temperatuurverloop van de koe kan opgevolgd worden. Wanneer de lichaamstemperatuur 's avonds met 0,5°C is gedaald t.o.v. de avond ervoor, wordt een extra controle 's nachts uitgevoerd. Bij een daling van de lichaamstemperatuur met 1°C t.o.v. de avond ervoor, wordt de koe opgevoeld en wordt bij 2 à 3 vingers opening de keizersnede uitgevoerd. Na de kalving wordt de keizersnedeplaats gereinigd.

Biestmanagement

Na de kalving wordt elke koe gedurende 3 dagen eenmaal daags gemolken. Deze verse biest gaat naar de pasgeboren kalveren. De eerste biest die het kalf krijgt is afkomstig uit de diepvries. Net voor aanvang van een keizersnede/kalving wordt er bedrijfseigen biest ontdooid. Het doel is om het kalf zo snel mogelijk na de geboorte biest te verschaffen. Er wordt geen verse biest van een ander bedrijf aangekocht om ziekte-insleep te vermijden. Yves gebruikt ook regelmatig een colostrummeter om de kwaliteit van de biest te meten. Hij merkt op dat er grote verschillen zijn in kwaliteit. Het verschil past hij bij door meer kwaliteitsvolle biest toe te dienen.

Huisvesting kalveren

De pasgeboren kalveren worden gedurende 14 dagen gehuisvest in aparte kalverboxen verspreid over drie gecompartmenteerde kleinere stallen. Daarna gaan ze naar kalverhutten die Yves zelf heeft ontworpen en waar de kalveren in groep verblijven tot het moment van spenen (drie maanden). Er zijn 3 hutten voor 15 kalveren en 1 voor 7 kalveren. De hutten zijn geïsoleerd en voorzien met een conische vloer. De opening is naar het zuiden gericht. In deze kalverhutten gebeurt de melkverstrekking via een drinkautomaat. De huisvesting van de kalveren wordt na elk gebruik grondig gereinigd volgens een bepaald protocol: reinigen met koud water, ontvetten, reinigen met warm water, 24u laten drogen, ontsmetten met 2 middelen met 24u ertussen en 1 week leegstand. De ventilatie kan in deze huisvestingsvorm mechanisch geregeld worden.

Opfok kalveren

De eerste 14 dagen krijgen de kalveren verse melk (4 l/d), afkomstig van multipare kalfskoeien. Na 14 dagen van individuele opfok verhuizen de kalveren naar de kalverhutten in groepen variërend van 7 tot 15 stuks. Hier drinken ze 4 keer per dag 1 tot 1,2 liter melk aan de kalverdrinkautomaat. De omschakeling van koemelk naar kunstmelk gebeurt geleidelijk door een tiental dagen kunstmelk af te wisselen met koemelk. Beiden worden nooit gemengd gevoederd. Gemiddeld wordt een kalf opgefokt met 50 liter koemelk en 35 kg kunstmelk. De kunstmelk (24% RE) bestaat hoofdzakelijk uit weipoeder maar ook uit magere melkpoeder (10%) en plantaardige componenten.

Vanaf de leeftijd van 1 week krijgen de kalveren kalvervlokken (15% RE). Het betreft een eigen samengestelde mengeling van geplette spelt (30%), geplette gerst en maïsvlokken, droge pulp, sojaschroot, vitaminen en mineralen. Vanaf de groepshuisvesting is ook vers hooi en drinkwater altijd vrij ter beschikking.

Na 10 weken bouwen ze het melkrantsoen af en krijgen de kalveren meer kalvervlokken. Wanneer de kalveren 2 kg/dag kalvervlokken opnemen, worden ze gespeend, dit is op ongeveer 3 maanden ouderdom. Net voor het spenen wordt gestart met de verstrekking van ruwvoeder. Na het spenen wordt het aandeel kalvervlokken afgebouwd, terwijl het aandeel ruwvoeder toeneemt. Het ruwvoeder is een mengsel van kuilmaïs, pakken voordroog, voederbieten, spelt, gemalen zomergerst, lijnzaadschilfers, sojaschroot 44%, vitaminen en mineralen.

Ze hechten veel belang aan het beperken van stress. Daarom gebeurt het spenen en het verhokken van de kalveren stapsgewijs.

Rantsoenen jongvee, koeien en stieren

Na het spenen komen de jonge kalveren in een stal/loods die ook dienst doet als stro-opslag. Naarmate de voorraad stro vermindert, komt er meer ruimte vrij en kunnen meer kalveren er gehuisvest worden. Enkele maanden later gaat het jongvee naar de openfrontstal met een buitenloop met overkapping. Langs deze weg hebben de dieren ook toegang tot de weiden. Het jongveerantsoen bestaat uit kuilmaïs, voordroog en voederbieten, aangevuld met verschillende bijproducten. In de zomer wordt er geen voordroog en voederbieten verstrekt, maar wel hooi. In onderstaande tabel wordt het winter- en zomerrantsoen voorgesteld.

Vanaf het tweede weideseizoen gaan de vaarzen op de weide aan de huiskavel. Dan zijn ze meestal al drachtig. Ze worden gedurende het ganse weideseizoen nog bijgevoederd met een mengeling van 6 kg maïs, 1 kg zomergerst en 100 g mineralen zodat de groei verzekerd blijft. Om de 10 dagen worden de dieren omgeweid.

Op de leeftijd van 7 à 8 maanden worden de vaarzen en stieren gesplitst. De stieren krijgen daarna nog het jongveerantsoen tot het moment dat Yves de stieren selecteert op eindbestemming: fok- of slachtdier. Voor de slachtstieren wordt vanaf een leeftijd van 9 maanden het jongveerantsoen aangevuld met gemalen zomergerst en stro. De hoeveelheid van een aantal bijproducten wordt ook verhoogd (zie tabel). In de afmestfase krijgen de stieren 7 kg jongvee-mengeling en 1 kg/100 kg LG all-mash (20% RE).

De koeien in productie krijgen dagelijks een basisrantsoen van 10 kg kuilmaïs, 5 kg voordroog, 3 kg voederbieten en mineralen. De koeien die gemolken worden krijgen daarnaast 2 kg gemalen zomergerst en stro. Op de weide wordt maandelijks gedurende 1 week 200 g mineralen en 5 kg kuilmaïs bijgevoederd.

De koeien in de afmestfase (\pm 100 dagen) krijgen 12 kg kuilmaïs, 5 kg voederbieten, 2 kg gemalen gerst, 7 kg all-mash (21% RE) en beheershooi.

Jongveerantsoen (< 1 jaar)	Rantsoen stieren (9 – 12 m)
----------------------------	-----------------------------

winter	zomer	zomer
6 kg kuilmaïs 3,3 kg voordroog 4 kg voederbieten 0,5 kg lijnzaadschilfers 0,5 kg sojaschroot 0,3 kg zomergerst 0,3 kg spelt 100 g mineralen	6 kg kuilmaïs 1 kg hooi 1,6 kg draf 27 % 0,13 kg lijnzaadschilfers 0,84 kg sojaschroot 0,5 kg zomergerst 0,5 kg spelt 70 g krijt 80 g mineralen	10,88 kg jongveerantsoen 1 kg zomergerst 1 kg CCM 0,25 kg stro 0,35 kg sojaschroot 0,07 kg droge pulp 0,06 kg lijnzaadschilfers 30 g krijt 30 g mineralen

Voedermiddelen

Om de rantsoenen op een correcte manier samen te stellen worden de graskuilen en pakketten voordroog jaarlijks ontleed. Voor het jongvee en de stieren laat hij een rantsoenberekening uitvoeren. Met de voedermengwagen verstrekt hij een compleet rantsoen.

Sinds 2 jaren besteed Yves veel belang aan de voorziening van mineralen en vitaminen. Uit een analyse van een mengstaal afkomstig van meerdere kuilen bleek immers dat de voorziening van selenium (Se), kobalt (Co) en koper (Cu) ontoereikend was. Om het Se-gehalte te corrigeren gebruikt Yves samengestelde kunstmeststoffen waar selenium aan toegevoegd wordt. Op deze manier wordt dit sporenelement in hogere waarden teruggevonden in het ingekuilde gras of hooi. Daarnaast wordt ook een op maat bereid mineralen- en vitaminenmengsel verstrekt.

Afzet

De verkoop van de slachtrijpe stieren gebeurt op basis van het geslacht gewicht. Ze wegen ongeveer 460 kg op een leeftijd van 16 à 17 maanden. De stieren mogen immers maximum 470 kg geslacht wegen voor het bestemd verkoopkanaal (Renmans). Het streefdoel is een om levensgroei te halen van 1100 gram per dag. De koeien worden verkocht op een leeftijd van gemiddeld 53 maanden (\pm 3x kalven) en wegen dan 850 tot 900 kg levend of ongeveer 550 kg geslacht. Het slachtpercentage (koud karkasgewicht t.o.v. levend gewicht) bedraagt 63,5 %. Jaarlijks verkoopt hij ook nog een zestal dekstieren.

Diergezondheid

Het bedrijf heeft een hoge gezondheidsgraad. Het is sinds vele jaren BVD vrij en om dit te bevestigen wordt er 2 maal per jaar bloedonderzoek gedaan door middel van een jongveevenster. Al enkele jaren worden de dieren niet meer gevaccineerd tegen BVD. Om neuscontact tussen dieren te vermijden zijn de weiden met een dubbele draad afgebakend. Wat IBR betreft beschikt het bedrijf over een I3-statuut en wordt er niet langer gevaccineerd. Tegen RSV en PI-3 worden de kalveren op 6 à 8 weken ouderdom in de neus geënt.

De drachtige vaarzen en koeien worden 1x gevaccineerd tegen E. coli, Rota- en Coronavirussen om de antistoffen in de biest en de melk te verhogen. Hiervoor worden 2 verschillende vaccins gebruikt: het ene vaccin waarmee 1x enten volstaat om voldoende bescherming te garanderen, wordt gebruikt bij de drachtige vaarzen; het andere vaccin wordt gebruikt bij drachtige koeien voor een boostervaccinatie. Yves heeft de voorkeur aan 1x enten om stress bij de dieren te vermijden. De gekalfde koeien worden na 3 dagen melken drooggezet om mastitis te voorkomen. Bij het opstallen worden de dieren volledig geschoren en gecontroleerd op de aanwezigheid van schurft. Indien nodig worden ze gewassen. Eind juni worden de

drachtige vaarzen met een product werkzaam tegen darm- en longwormen, luizen en schurft. Sinds een tweetal jaren hebben een aantal dieren last van ringschurft (ook 'katrienewielen' genaamd). De aangetaste kalveren worden wekelijks behandeld en gevaccineerd. Na een 6-tal weken is de ringschurft verdwenen.

Afgelopen jaren verworpen enkele koeien, steeds in de zomer na ong. 7 maanden dracht. Via het abortusprotocol kwam de oorzaak niet aan het licht. Wel werd een seleniumtekort in het bloed van de koeien vastgesteld. Vandaar dat hij gestart is met extra Se-voorziening. Maar Yves heeft een vermoeden dat vliegen of muggen ook aan de basis kunnen liggen van de verwerpingen. Deze insecten kunnen heel wat besmettelijke ziekten overdragen bv. Blauwtong. Daarom zal hij nu nog meer aandacht besteden aan het bestrijden van vliegen en muggen. Ook vaccineert hij de koeien tegen blauwtong (BT8).

Ander maatregelen op het vlak van bioveiligheid zijn geen aankoop van dieren, een duidelijke fysieke scheiding van jongvee en koeien, ongediertebestrijding, eigen bedrijfskledij voor dierenarts, verzorging van dieren van jong naar oud en van gezond naar ziek. Het is ook steeds dezelfde persoon, nl. de vrouw van Yves, die de kalveren verzorgt. Bij groepering van de kalveren wordt ervoor gezorgd dat het leeftijdsverschil tussen de kalveren maximaal 1 maand is.

Fokkerij en vruchtbaarheid

90% van de dieren wordt drachtig door KI-stieren, de overige 10 % worden bevrucht door een dekstier die tijdens het voorjaar bij de vaarzen loopt. Hij zet sperma in van 10 à 12 stieren, ook proefstieren. Er is een eigen gefokte dekstier op het bedrijf aanwezig die gebruikt wordt voor probleemgevallen.

De keuze van de gebruikte stieren is voornamelijk afhankelijk van de afstamming. Hij kijkt hoe de vader en moedersvader van een stier hebben gefokt op vlak van gewicht, bespiering, karkasindex, ... Yves maakt daarnaast ook nog gebruik van het StierAdviesProgramma (SAP) om het inteeltpercentage zo laag mogelijk te houden. Het is dan ook een vereiste om dit beneden de 3,125 % te houden.

De ingezette dekstieren en potentiële dekstieren worden allen gecontroleerd op de aanwezigheid van de 8 erfelijke afwijkingen.

Het streefdoel is om de dieren zo snel mogelijk te laten kalven. In 2017 was de gemiddelde leeftijd bij eerste kalving 26 maanden. De gemiddelde tussenkalftijd van vorig kalfseizoen bedraagt 385 dagen. Deze TKT is terug verbeterd sinds extra Se-voorziening via het mineralenmengsel en bemesting van het gras. De koeien kalven gemiddeld drie keer. In de zomermaanden juni, juli en augustus zijn er geen kalvingen gepland, omdat deze periode minder geschikt is om kalveren op te fokken. Ook is het inlassen van een periode van leegstand goed ter preventie van dierenziekteverspreiding.